

Warszawa, dnia 1 lipca 2015 r.

KMP.570.47.2014.DK

Raport
przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji
Pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych lub Doprowadzonych
w celu Wytrzeźwienia przy Komendzie Powiatowej Policji
w Myszkowie

1. Wprowadzenie

Na podstawie artykułu 19 Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. z 2007 r. Nr 30, poz. 192) w dniu 5 listopada 2014 r., do Pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Myszkowie przy ul. Kościuszki 105 (zwanymi dalej: PdOZ, placówka lub Izba), udali się pracownicy zespołu *Krajowy Mechanizm Prewencji* (dalej: KMP lub Mechanizm): Dorota Krzysztoń (kryminolog), Karolina Goral (pedagog resocjalizacyjny) oraz Przemysław Kazimirski i Marcin Kusy (prawnicy).

Celem wizytacji zapobiegawczej było zbadanie sytuacji osób zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia, poprzez sprawdzenie warunków ich pobytu w Izbie oraz sposobu traktowania przez personel. Dokonano oceny ich ochrony przed torturami oraz innym okrutnym, nieludzkim lub poniżającym traktowaniem albo karaniem.

Przeprowadzone czynności polegały na:

- wysłuchaniu informacji na temat funkcjonowania Izby przedstawionej przez asp. szt. Dariusza Stecza – p.o. zastępcy naczelnika Wydziału Prewencji KPP Myszków i funkcjonariusza Policji pełniącego dyżur w PdOZ w dniu wizytacji;
- oglądzie wszystkich pomieszczeń Izby, w tym sprawdzeniu stanu wyposażenia pokoi dla zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia;
- przejrzaniu na miejscu dokumentacji dotyczącej osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz funkcjonowania Izby.

W toku wizytacji wykonano dokumentację fotograficzną.

Pracownicy KMP przekazali wstępne uwagi z wizytacji mł. insp. Lechowi Bugajowi - Komendantowi Powiatowemu Policji w Myszkowie oraz asp. szt. Dariuszowi Steczowi – p.o. zastępcy naczelnika Wydziału Prewencji KPP Myszków (dalej p.o. zastępcy naczelnika) i wysłuchali stanowiska wymienionych.

Ponadto po zakończeniu wizytacji analizie poddano pozostałe dokumenty związane z funkcjonowaniem placówki. Sprawdzeniu poddano także nadesłane przy piśmie z dnia 28 listopada 2014 r. (Ld. PR-4477/14) nagranie z monitoringu wizyjnego dotyczące pobytu w Izbie jednej doprowadzonej osoby.

2. Ogólna charakterystyka

Izba przeznaczona jest dla kobiet i mężczyzn zatrzymanych w związku z popełnieniem przestępstwa lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia.

Pracuje w niej, pełniąc jednoosobowo 12 godzinne dyżury, 5 przeszkolonych do pełnienia służby w PdOZ funkcjonariuszy Policji. Wprawdzie w razie potrzeby skład osobowy dyżurujących jest zwiększany, niemniej jednak w ocenie przedstawicieli KMP założenie, że w Izbie może pracować tylko jeden funkcjonariusz jest nietrafne m.in. z uwagi na niemożliwość prowadzenia przez jedną osobę działań w kilku nagłych sytuacjach, które mogą wydarzyć się w jednym czasie.

Pojemność Izby wynosi 13 miejsc. W roku 2014 (do dnia wizytacji) przebywały w niej 704 osoby. W dniu wizytacji w PdOZ nikt nie przebywał.

3. Traktowanie przez personel wizytowanej jednostki

Jak wynika z informacji udzielonych wizytującym, w latach 2013 – 2014 doszło do jednego zdarzenia nadzwyczajnego w postaci zgonu zatrzymanego w Izbie. Postępowanie karne w tej sprawie zostało umorzone. Analiza materiałów z czynności sprawdzająco - wyjaśniających przeprowadzonych przez Wydział Kontroli KWP w Katowicach prowadzi do wniosku, że postępowanie pełniących służbę nie miało związku ze śmiercią mężczyzny. Jeszcze przed umieszczeniem w PdOZ na prośbę funkcjonariuszy Policji dokonujących zatrzymania go, udzielono mu pomocy w Szpitalu Powiatowym w Zawierciu, a lekarze z tej placówki po podaniu nietrzeźwemu mężczyźnie kroplówki i leków przeciwdrgawkowych zdecydowali o zwolnieniu go z szpitala. Osadzenie w Izbie poprzedziło badanie lekarskie, potwierdzone zaświadczeniem o braku przeciwwskazań do pobytu nietrzeźwego mężczyzny w PdOZ. Był on w czasie osadzenia objęty szczególnym dozorem. W związku ze zgłoszeniem

pogorszenia się samopoczucia, służba dyżurna KPP Myszków wezwała pogotowie ratunkowe, którego przedstawiciele po stwierdzeniu u chorego cyt. *delirki poalkoholowej* podali mu relanium i zalecili leżeć, nie decydując jednocześnie o zabraniu go do szpitala. Następnie zatrzymany położył się spać i w tej samej pozycji został odnaleziony martwy. Zgodnie z informacją p.o. zastępcy naczelnika jeden z funkcjonariuszy Policji pełniących dyżur w Izbie w czasie pobytu w niej tego zatrzymanego, został ukarany dyscyplinarnie naganą za nie dokonanie kontroli zachowania osób w pokojach z wymagana częstotliwością. Zdaniem prokuratury, nie miało to wpływu na zaistnienie zgonu.

Zgodnie z relacją p.o. zastępcy naczelnika w latach 2013 – 2014 prowadzono jedno postępowanie skargowe, związane z pismem doprowadzonego do wytrzeźwienia w sprawie pobicia go podczas pobytu w Izbie i uszkodzenia mu kurtki przez funkcjonariuszy Policji. Postępowanie to zakończono uznaniem bezzasadności skargi. Analiza monitoringu wizyjnego z pobytu tej osoby w PdOZ, wykonana przez przedstawicielkę KMP, stanowi podstawę do uznania, że decyzja o nieuznaniu skargi za zasadną była słuszna. Zachowanie funkcjonariusza Policji zaatakowanego po otwarciu drzwi pokoju przez znajdującego się w nim i agresywnego doprowadzonego było prawidłowe tj. nie stosował on ciosów, a w celu wprowadzenia szamoczącego się z nim mężczyzny z powrotem do celi zastosował on jedynie chwyt obezwładniający. Mężczyzna ten nie miał na sobie kurtki ani koszuli, które odebrano od niego wcześniej ze względu na podjęcie próby powieszenia się na kracie okna w pokoju.

Według relacji funkcjonariuszy Policji, sprawdzenie zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia (bez rozbierania do naga) odbywa się przy udziale policjantów tej samej płci, co kontrolowana osoba oraz poza zasięgiem kamer monitoringu (w dyżurce profosa PdOZ).

Wpisy w elektronicznej książce przebiegu służby, dokonywane przez funkcjonariuszy Policji pełniących dyżur w PdOZ, świadczą o realizacji prawa osób zatrzymanych do posiłku, skorzystania z toalety, czy otrzymania pościeli i wody.

W wybranych losowo protokołach osób zatrzymanych i doprowadzonych nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie nieuzasadnionego pozbawienia wolności, a zapisy w książce ewidencji osób umieszczonych w PdOZ świadczą, że dopuszczalny czasu pobytu w Izbie nie był przekraczany.

Analiza wybranych losowo kwitów depozytowych ujawniła, że nie wszystkie opisane w nich przedmioty zawierały oznaczenia cech indywidualnych, tj. m.in. numeru IMEI telefonów komórkowych, co jest niezgodne z § 6 ust. 1 Załącznika nr 1 rozporządzenia

Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych, tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (Dz. U. z 2012 r. poz. 638).

4. Warunki bytowe

Pomieszczenia dla osób zatrzymanych i doprowadzonych do wytrzeźwienia ulokowano na parterze budynku. W ich skład wchodziły: 4 pokoje (2 – dwuosobowe, czteroosobowy i pięcioosobowy) wyposażone w przymocowane do podłogi prycze, stoliki i stołki oraz sanitariat (2 WC, prysznic i czterostanowiskowa umywalka), magazyn z pościelą, kocami, ręcznikami, materacami i ubraniami zastępczymi, depozyt odzieży wierzchniej (pomieszczenie z wieszakami), kuchnia do podgrzewania przywożonych przez firmę cateringową posiłków (wyposażona m.in. w zlew i urządzenia AGD), a także dyżurka profosa (z szafą pancerną na depozyty wartościowe osadzonych).

Zastane przez przedstawicieli KMP w wizytowanej placówce warunki bytowe były na tyle złe, aby pobyt w niej określić jako poniżające traktowanie zarówno osób pozbawionych wolności, umieszczonych w niej, jak i samych funkcjonariuszy Policji pełniących w niej dyżur.

W dniu wizytacji wszystkie pomieszczenia PdOZ nosiły ślady wieloletniego zaniedbania, w tym nieremontowanych zniszczeń. Wyglądały również na niesprzątane od wielu dni i panował w nich zaduch. Poza zaśmiecieniem podłóg i wnęk ściennych oraz okiennych, pokoje dla osadzonych i sanitariat dla nich przeznaczony, szpeciły plamy niewiadomego pochodzenia, napisy, pajęczyny, ubytki tynku i farby oraz spękania ścian. Nie były od nich wolne również pozostałe pomieszczenia.

Urządzenia w sanitarium były niemal doszczętnie zniszczone, a ich fatalny wygląd i zły stan użytkowy w praktyce uniemożliwiały korzystanie z nich. Podobnie niehigieniczny był stan urządzeń kuchennych w pomieszczeniu przeznaczonym do podgrzewania posiłków i przygotowywania napoi dla osób pozbawionych wolności. Były one nadto dość wysłużone.

Bielizna pościelowa, koce, poduszki i ręczniki przeznaczone do użytku osadzonych położono w nieładzie na walących się, zakurzonych m.in. skutkiem trwającego remontu całej Komendy półkach tzw. magazynu bielizny pościelowej. Oddzielenie czystych poszewek i ręczników od rzeczy brudnych było czysto symboliczne. Wysłużone i poplamione były

również materace wydawane osobom zatrzymanym i doprowadzonym do placówki. Podobnie źle prezentowały się inne meble używane przez Policjantów w wizytowanej placówce, umieszczone na korytarzu oraz w dyżurce profosa.

W pomieszczeniu przeznaczonym na depozyt ubraniowy, wizytujący zastali natomiast niezbyt czyste ubrania i inne rzeczy (po części rozłożone na podłodze), które nie należały do zatrzymanych lub doprowadzonych.

Izba nie była dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami utrudniającymi poruszanie się, w tym przemieszczających się na wózkach inwalidzkich.

Placówka była objęta monitoringiem wizyjnym (prócz pomieszczenia dyżurki profosa i sanitariatu) do maja 2014 r. Według relacji p.o. zastępcy naczelnika sprzęt przestał działać skutkiem niezidentyfikowanej usterki i nie zdecydowano się na jego naprawę.

W placówce nie ma oświetlenia nocnego, które przedstawiciele KMP zalecają w każdym go nieposiadającym PdOZ ze względu na konieczność umożliwienia nocnego spoczynku osobom zatrzymanym i doprowadzonym.

Zgodnie z informacjami przedstawionymi wizytującym, placówka miała zostać zlikwidowana w połowie grudnia 2014 r. i dlatego nie inwestowano już środków w polepszenie panujących w niej warunków. Zaplanowano wprawdzie remont generalny pomieszczeń PdOZ, ale w celu ich adaptacji na inne potrzeby Komendy. Prace te w dniu wizytacji jeszcze nie były rozpoczęte (miały się zacząć 3 tygodnie później) i cały czas trwały przyjęcia do Izby kolejnych zatrzymanych i doprowadzonych.

Wobec opisanej sytuacji Justyna R. Lewandowska – dyrektor zespołu *Krajowy Mechanizm Prewencji* w dniu 14 listopada 2014 r. wystąpiła do insp. Marka Walczaka - dyrektora Biura Prewencji i Ruchu Drogowego Komendy Głównej Policji o podjęcie działań mających na celu zapobieżenie dalszemu, niewłaściwemu traktowaniu osób pozbawionych wolności, poprzez osadzanie ich w nieludzkich warunkach i natychmiastowe wstrzymanie nowych przyjęć do PdOZ w Komendzie Powiatowej Policji w Myszkowie. W reakcji na to wystąpienie od dnia 25 listopada 2014 r. Izba ta została wyłączona z użytkowania.

W związku z powyższym oraz wobec braku większych uchybień w pozostałych obszarach (prawo do ochrony zdrowia, prawo do informacji, personel), na tym raport zakończono.